

Latvijas Universitāte

Karine Oganisjana

**Starpdisciplinārās mācības uzņēmības
un uzņēmējspējas veicināšanai**

**Interdisciplinary Teaching and Learning
for Promoting Entrepreneurship**

Rīga, 2015

Darbā sniegti pētījuma “Pedagogu profesionālo kompetenču pilnveide darbam starpdisciplinārā mācību vidē, lai tuvinātu mācības reālajai dzīvei un paaugstinātu skolēnu uzņēmību” rezultāti, kuri iegūti Valsts izglītības attīstības aģentūras un Latvijas Universitātes Pedagoģijas, psiholoģijas un mākslas fakultātes sadarbībā Eiropas Sociālā fonda projekta Nr. 2011/0011/1DP/1.2.2.3.2/11/IPIA/VIAA/001 “Atbalsts izglītības pētījumiem” un ASEM (*Asia-Europe Education and Research Hub for Lifelong Learning*) ietvaros laika posmā no 2011. gada līdz 2015. gadam.

Pētījuma metodoloģija balstās autore – pētījuma vadošās pētnieces Dr. Karine Oganisjanas – promocijas darba “Studentu uzņēmības veicināšana studiju procesā” atziņās un viņas izstrādātajos starpdisciplinārajos mācību materiālos, kas aprobēti darbā ar Latvijas piecu skolu skolotājiem un skolēniem. Monogrāfijā analizēti starpdisciplināro mācību metodoloģijas, pētnieciskās pieejas, zinātniskās metodoloģijas un izstrādāto materiālu aprobācijas rezultāti uzņēmības un uzņēmējspējas veicināšanas izpētei. Aprakstītas un analizētas jaunas komercializējamās vērtības, kas izveidotas pētījumā iesaistīto skolēnu un skolotāju kopdarba rezultātā. Izstrādāti ieteikumi ieinteresētajām pusēm pētījumā iegūtās pieredzes plašākai ieviešanai skolas praksē.

Darbs paredzēts pētniekiem, skolotājiem, izglītības vadītājiem, izglītības politikas veidotājiem un izpildītājiem, mācību satura veidotājiem, atbilstošu studiju virzienu maģistrantiem un doktorantiem.

Valsts izglītības attīstības aģentūra

Izglītības un zinātnes ministrija

LATVIJAS
UNIVERSITĀTE
ANNO 1919

Asia-Europe Meeting

IEGULDĪJUMS TAVĀ NĀKOTNĒ

EIROPAS SAVIENĪBA

Monogrāfija “Starpdisciplinārās mācības uzņēmības un uzņēmējspējas veicināšanai” / “Interdisciplinary Teaching and Learning for Promoting Entrepreneurship” izdota ESF projekta “Atbalsts izglītības pētījumiem”, Nr. 2011/0011/1DP/1.2.2.3.2/11/IPIA/VIAA/001, ietvaros ar LU PPMF Domes sēdes 2015. gada 3. septembra lēmumu Nr. 2040/104 un 2015. gada 22. oktobra LU PPMF Pedagoģijas zinātniskā institūta Zinātniskās padomes sēdes protokola Nr. 2015/2 lēmumu Nr. 2.

Recenzenti:

prof. Elīna Gaile-Sarkane, Rīgas Tehniskā universitāte

prof. Saemah Rahman, Malaizijas Nacionālā universitāte

(Universiti Kebangsaan Malaysia)

Latviešu teksta literārā redaktore: Ieva Zarāne

Maketu veidojusi: Baiba Lazdiņa

© Karine Oganisjana, 2015

© Latvijas Universitāte, 2015

© Valsts izglītības attīstības aģentūra, 2015

Saturs

Interdisciplinary Teaching and Learning for Promoting Entrepreneurship. Introduction to the key ideas and findings of the research	9
Pateicība	18
Ievads	19
1. Pētījuma “Pedagogu profesionālo kompetenču pilnveide darbam starpdisciplinārā mācību vidē, lai tuvinātu mācības reālajai dzīvei un paaugstinātu skolēnu uzņēmību” teorētiskie pamati	26
1.1. Uzņēmības un uzņēmējspējas radniecība	27
1.2. Uzņēmība un uzņēmējspēja kā dinamiskas sistēmas	29
1.3. Uzņēmības un uzņēmējspējas struktūrelementi	34
1.4. Holistiskais uzņēmības un uzņēmējspējas strukturālais funkcionālais modelis	38
1.5. Starpdisciplināra mācību vide kā uzņēmības un uzņēmējspējas veicinošais faktors	42
1.6. Uzņēmību un uzņēmējspēju veicinošo mācību raksturīgās pazīmes	43
1.6.1. Skolēnu loma un statuss	43
1.6.2. Skolotāju loma	44
1.6.3. Mācību saturs	44
1.6.4. Mācību gaisotne	45
1.6.5. Mācīšanās iespējas un vide	46
1.6.6. Mācīšanās īpatnības	46
1.7. Uzņēmību un uzņēmējspēju veicinošā mācību procesa organizācija. Uz iespēju orientētas problēmbalstītās mācīšanās septiņu soļu modelis skolotāju un skolēnu uzņēmējspējas veicināšanai	49
1.8. Pedagogu profesionālā kompetence darbam starpdisciplinārā mācību vidē	51
2. Pētījuma “Pedagogu profesionālo kompetenču pilnveide darbam starpdisciplinārā mācību vidē, lai tuvinātu mācības reālajai dzīvei un paaugstinātu skolēnu uzņēmību” empīriskā daļa	55
2.1. Pētījumā izmantotās metodes	55
2.2. Pētījuma bāze	56
2.3. Pētījuma posmi	58
2.4. Pētījuma 1. posma organizācija (01.07.2011.–31.08.2012.)	59
2.4.1. Skolotāju un skolēnu refleksijas elektroniskās dienasgrāmatas	61
2.4.2. Skolotāju jaukto komandu starpdisciplināro mācību organizācija	65
2.4.3. Pētījuma skolu kolaboratīvā tīkla izveidošana	68

2.5. Pētījuma 2. posma organizācija (01.09.2012.–31.12.2013.)	68
2.5.1. Darba izpildes grafiks pētījuma 2. posmā	69
2.5.2. Jautājumi skolēnu un skolotāju individuālajai un grupas refleksijai saistībā ar viņu uzņēmējspējas pilnveidošanu	71
2.5.3. Pētījuma 2. posma darba realizēšana atbilstoši “Uz iespēju orientētas problēmbalstītās mācīšanās septiņu soļu modelim skolotāju un skolēnu uzņēmējspējas veicināšanai”	72
2.5.4. Pētījuma gaitā izstrādātās jaunās vērtības komercializēšanai	75
2.5.5. Pētījuma 2. posma noslēguma konference, 2013. gada 4. decembris	82
2.6. Pētījuma 3. posms (01.01.2014.–31.03.2015.)	85
2.6.1. Pētījuma ideju popularizēšana un rezultātu izplatīšana ASEM valstīs	85
2.6.2. Pētījuma ideju popularizēšana un rezultātu izplatīšana Latvijā	87
3. Pētījuma “Pedagogu profesionālo kompetenču pilnveide darbam starpdisciplinārā mācību vidē, lai tuvinātu mācības reālajai dzīvei un paaugstinātu skolēnu uzņēmību” rezultāti	91
3.1. Starpdisciplināro mācību metodoloģija	92
3.2. Starpdisciplināro mācību materiāli un to izstrādes īpatnības	96
3.3. Metodoloģija skolotāju profesionālo kompetenču pilnveides izpētei starpdisciplinārā mācību vidē un skolotāju un skolēnu uzņēmības un uzņēmējspējas veicināšanas izpētei	99
3.4. Skolotāju un skolēnu darbības starpdisciplinārā mācību vidē un komercializējamo vērtību izveidošanas procesa analīze un ietekmējošo faktoru noteikšana	99
3.4.1. Skolotāju darbības starpdisciplinārā mācību vidē analīze, kas veikta, pamatojoties uz viņu profesionālās pilnveides dienasgrāmatu refleksijas tekstu kvalitatīvo kontentanalīzi	101
3.4.2. Skolēnu refleksijas tekstu kvalitatīvā kontentanalīze	130
3.4.3. Skolotāju un skolēnu jaukto komandu refleksija par komercializējamo vērtību izveidošanas posmu	151
3.4.4. Skolotāju un skolēnu komandu izveidoto komercializējamo vērtību analīze	157
Pētījuma secinājumi	165
Ieteikumi	173
Noslēgums	179
Izmantotie informācijas avoti	183
Pielikums. Karine Oganisjanas veiktās aktivitātes pētījuma ideju popularizēšanai un rezultātu izplatīšanai	198